

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Ooipoortstraat 9

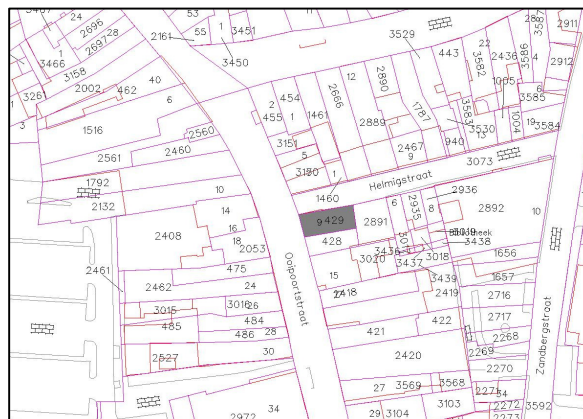
Monumentnummer : GM048

Straat : Ooipoortstraat
Huisnummer : 9
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 DS

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 429

Naam object : ---
Bouwjaar : XVII - 1924
Architect : N. de Wolf
Bouwstijl : Zakelijk expressionisme/art deco
Oorspronkelijke functie : woonhuis
Huidige functie : woonhuis/winkel

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 18-1-2013
Datum aanwijzing : 19-11-2013

Situering

Pand gelegen op de hoek van de Ooipoortstraat en Helmichstraat binnen de historische binnenstad van Doesburg. Het pand staat met de gevels op de rooilijn.

Hoofdropzet

Samengesteld hoekpand dat bestaat uit een éénlaags pand met hoge begane grond dat de nok van het zadeldak evenwijdig heeft aan de Ooipoortstraat. Haaks hierop staat een lagere éénlaags achterbouw dat de nok van het zadeldak evenwijdig aan de Helmichstraat heeft lopen tussen een gemetselde topgevel op de scheiding met het hoofdhuis en links is voorzien van een dakschild. Het linker deel van de achterbouw heeft de vloer twee traptreden hoger liggen dan de rest van het pand ten gevolge van een kelder.

Historie

De Ooipoortstraat is gelegen binnen het zuidelijk deel van de binnenstad dat deel uitmaakt van een uitbreiding uit 1343 van de bestaande stad die in 1237 stadsrechten kreeg en kort ervoor moet zijn gesticht. De straat functioneerde als toegangsweg van en naar de Ooipoort, die in 1673 in opdracht van koning Lodewijk XIV werd opgeblazen.

Beknopte bouwgeschiedenis

Ooipoortstraat 9 bestaat uit een hoofdhuis aan de straat dat gelet op de hoge begane grond met enkelvoudige balklaag en kapconstructie met gesneden telmerken vermoedelijk in de eerste helft van de zeventiende eeuw is gebouwd, dan wel is vernieuwd. Het achterhuis langs de Helmichstraat zal een latere toevoeging zijn, maar maakte in 1832 reeds deel uit van het pand. In 1924 kreeg het pand de kenmerkende voorpui, enkel jaren later is de gelagkamer naar achteren vergroot ten koste van een tussenruimte met bedsteden. Mogelijk in de jaren '70 of '80 beschadigde een brand de kapconstructie van het achterhuis, die integraal werd vervangen, waarbij ook de trap werd vernieuwd.

Exterieur

De voorgevel aan de Ooipoortstraat wordt bepaald door een symmetrisch ingedeelde houten winkelpui met bakstenen borstwering en een centraal geplaatste toegang, dit alles uitgevoerd in een expressieve architectuur in art deco stijl. De pui is uitgevoerd met rijk gedetailleerd timmerwerk met trapsgewijs uitkragend lijstwerk en consoles. De voordeur is voorzien van twee houten duwstangen en een koperen trapschot dat aan de bovenzijde is gedecoreerd. Boven de grote spiegelruiten links en rechts van de deur is een doorlopend, meervaks bovenlicht aanwezig, waarvan elk vak is gevuld met blank, gegroefd kathedraalglas, gevat in lood en met een roodglazen kader in lood. Boven de pui is een houten, figuratief geschilderd bord aanwezig met binnen een omlijnd kader de afbeelding van een koe en het opschrift "*De Bonte Koe*". De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met een strak geprofileerde, uitkragende bakgoot met een spiegelvak in het overstek. De dakvlakken zijn belegd met roodbakkende oude Hollandse pannen. De nok en dakvlak gaan naadloos over in het dak van het rechter buurpand Ooipoortstraat 11, zeer waarschijnlijk als gevolg van een gemeenschappelijk bouwkundig casco met nummer 9.

De vormgeving van de pui in de voorgevel is tevens toegepast voor het venster en de entree links van de zijgevel. De zijgevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met de doorgetrokken geprofileerde bakgoot van de voorgevel. Boven de goot een dakschild.

In het verlengde van de zijgevel van de hoofdbouw staat de voorgevel van de achterbouw aan de Helmichstraat. Deze heeft rechts een tweetal vensters met draairamen, een vast kalf en bovenlichten met glas-in-lood gevuld met blank, gegroefd kathedraalglas in een kader van rood glas. Geheel links is de zijingang gesitueerd. Deze heeft een hardstenen stoep, neuten en drempel en een kalf met bovenlicht waarin glas-in-lood gevuld met blank, gegroefd kathedraalglas in een kader van rood glas. De zesvaks paneeldeur is verzorgd vormgegeven met bossing panelen boven en onder en in het midden langwerpige, gietijzeren deurroosters. De gevel heeft ter hoogte van de zoldervloer vier zwaar gedimensioneerde rechte muurankers met naar buiten krullende uiteinden, die de plaats markeren van moerbalken. De gevel wordt afgesloten met een geprofileerde bakgoot op gestoken klossen, waarboven het dakschild van het zadeldak. Dat wordt rechts afgesloten met een gemetselde bakstenen topgevel haaks op de Helmichstraat met een enkelsteens rollaag als gevelafwerking en is op de geveltop voorzien van een tuit met rollaag.

Interieur

Kelder: blijkens mondelinge mededeling van de gebruikers is er in de achterbouw, onder het achterste, hoger gelegen deel van de begane grond een kelder aanwezig, die bij de laatste verbouwing met puin is volgestort. De kelder is niet bezocht.

Begane grond: het interieur wordt op de begane grond gedomineerd door een hoge, zaalvormige ruimte aan de straatzijde. De enkelvoudige zolderbalklaag van het hoofdgebouw is vrij in het zicht en voorzien van olijfvormige, houten consoles en een enkele slof. De ruimte is voorzien van een hoge lambrisering van verticale schroten. Links tegen de zijgevel is een hoge, betegelde schouw aanwezig met een geprofileerde schouw balk en mantel op consoles. Halverwege de ruimte markeert een omtimmerde balk de overgang naar het lagere, met platen afgetimmerde plafond van de zaal in de achterbouw. Aan het eind voeren twee traptreden naar een klein bordes met houten borstwering en geprofileerde leuning dat toegang geeft tot een gang in het hoger gelegen deel van de achterbouw, waaronder de (niet toegankelijke) kelder is gesitueerd. Links van de gang een keuken, rechts een toiletgroep. Door recente afwerkingen is de constructie nergens in het zicht. Ook vermoedelijk aanwezige moerbalken zijn omtimmerd. Aan het eind van de gang is links de zijingang aan de Helmichstraat, rechts in de hoek voert een moderne, houten bordestrap naar de zolder.

Zolder: op de zolder van de achterbouw is de constructie geheel in het zicht en bestaat uit een moderne constructie van machinaal gezaagde, rechthoekig geschaafde vuren sporen met haanhouten. Een viertal traptreden voert naar een doorgang in de rechter topgevel van de achterbouw naar de zolder van het hoofdgebouw. Hier is de constructie gedeeltelijk afgetimmerd en bestaat uit een eiken sporenkap met gespijkerde eiken haanhouten die wordt ondersteund door eiken flieringbalken op een eiken dekbalkgebint met eiken windschoren, waarvan enkele zijn verwijderd. De ondersporen zijn in het verleden vervangen door rechthoekig gezaagde vuren exemplaren. Het gebint is voorzien van gesneden telmerken, genummerd I. Het tweede gebint vormt de scheiding met het rechter buurpand. Mogelijk is op de zolder van Ooipoortstraat 9 een gebint genummerd III aanwezig. Boven het zachtboardplafond ligt haaks op de beide flieringbalken een hergebruikte moerbalk, waarvan de huidige functie onduidelijk is.

Bouwdossiers

28-4-1924: vernieuwen winkelpui

18-10-1927: verbouwing begane grond indeling

Literatuur

- n.b.

Waardering

Ooipoortstraat 9 maakt als hoekpand deel uit van het middeleeuwse stedelijk weefsel van de Doesburgse binnenstad en is in hoofdopzet goed bewaard gebleven. Het heeft in 1924 een belangrijke verbouwing ondergaan die een voor Doesburgse begrippen uitzonderlijk gaaf bewaard gebleven, hoogwaardige gevelarchitectuur in art-decostijl heeft opgeleverd. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de ligging en hoofdvorm, de gaafheid van de architectuur en het aanwezige historische casco bestaande uit bouwmuren, kelder, balklagen en de kapconstructie van de hoofdbouw.

Ooipoortstraat 9 is van architectuurhistorische waarde voor de gemeente Doesburg vanwege de gaaf bewaard gebleven architectuur.

Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de lokaal-topografische situatie, de bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit en de ruimtelijke samenhang met de buurpanden. Het pand is van cultuurhistorische waarde als goed bewaard gebleven voorbeeld van een hoekpand met laat-middeleeuws casco en het ruim honderd jaar durende gebruik als café en ontmoetingsruimte.